

ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМИ ДЖЕРЕЛАМИ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

(Представлено к.е.н, доц. Савченко Р.О.)

У статті досліджено теоретико-методичні аспекти організації обліково-аналітичного забезпечення управління капітальними інвестиціями та власними джерелами їх формування. Обґрунтовано необхідність удосконалення системи обліку власних джерел фінансування капітальних інвестицій з метою підвищення інформативності та покращення системи забезпечення підтримки прийняття управлінських рішень.

Ключові слова: капітальні інвестиції, власні джерела інвестицій, управління, прибуток, амортизація

Постановка проблеми. Одним з найбільш важливих факторів розвитку економіки будь-якої розвиненої країни є інвестиції – вкладення капіталу в різні сфери і галузі економіки як всередині країни, так і за кордоном.

Для нашої країни визначення інвестиції конкретизовано в цілому ряді законодавчих актів, зокрема в Закону України «Про інвестиційну діяльність», «Про режим іноземного інвестування» та ін. Капітальні інвестиції та джерела їх формування завжди перебували в центрі уваги економічної науки, оскільки вони зачіпають самі глибинні основи господарської діяльності, визначаючи процес економічного зростання країни в цілому.

Для організації ефективної системи управління капітальними інвестиціями та джерелами їх формування важливого значення набуває обліково-аналітична інформація. Виникає необхідність розробки ефективної методики й організації обліку та аудиту власних джерел капітальних інвестицій з урахуванням вимог національних і міжнародних стандартів, а також сучасних досягнень в області інформаційних технологій.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Проблема забезпечення якісного та адекватного потребам підприємства обліково-аналітичного забезпечення управління власними джерелами капітальних інвестицій є порівняно новою. Такі вчені як Войнаренко М.П., Майоров Т.В., Пересад А.А., Коваленко Ю.М. та інші вивчали економічні аспекти даного питання. Методичні засади організації обліково-аналітичного управління інвестиціями досліджували Бутинець Ф.Ф., Кірейцев Г.Г., Пушкар М.С., Саблук П.Т., Цаль-Цалко Ю.С. та інші. Проте у вищезазначених дослідженнях не виявлено поглибленої уваги щодо особливостей організації формування обліково-аналітичної інформації для стратегічного управління власними джерелами капітальних інвестицій в умовах підприємства.

Метою статті є узагальнення та систематизація теоретичних положень щодо формування обліково-аналітичного забезпечення стратегічного управління власними джерелами капітальних інвестицій в умовах підприємства. Завдання дослідження

полягає в розробленні методичних рекомендацій щодо формування облікової інформації задля стратегічного управління процесами капітального інвестування.

Виклад основного матеріалу. Так, у статті 14 Податкового кодексу України визначено, що «капітальні інвестиції – це господарські операції, що передбачають придбання будинків, споруд, інших об’єктів нерухомої власності, інших основних засобів і нематеріальних активів, що підлягають амортизації відповідно до норм цього Кодексу» [5]. Із зазначеного визначення витікає, що капітальними інвестиціями вважаються вкладення коштів, у придбання або власне виробництво, розширення, реконструкцію та технічне переобладнання реальних активів (матеріальних та нематеріальних) з метою забезпечення розширеного виробництва господарської системи суб’єктів підприємництва (див. рис. 1).

Не можна не погодитись із твердженнями Майорової Т.В та авторського колективу, що «за умов євроінтеграції та глобалізації вітчизняної економіки соціально-економічний розвиток України неможливий без достатнього фінансування капітальних інвестицій, насамперед у модернізацію виробництва високотехнологічних та конкурентних товарів з високою доданою вартістю, та нарощування їх експорту, а також запровадження інноваційних і енергоощадних технологій» [4, с. 14]. Тому, звернемося до даних офіційної статистики в Україні і визначимо рівень фінансування капітальних інвестицій в Україні за останні роки.



Рис. 1. Структура капітальних інвестицій

Аналізуючи дані, встановлено, що в 2015 р. спостерігається зростання обсягу капітальних інвестицій в економіці країни, відносно 2010 р. та 2014 р. Треба відмітити, що у 2015 р. обсяги капітальних інвестицій всього на 4,8% нижчі, аніж у 2012 р.. коли даний показник був найвищим. За період 2010-2015 р. намітилась стійка тенденція щодо збільшення капітальних інвестицій в нематеріальні активи. Так, за останні п'ять років, вони зросли у 2,5 рази, причому за останній рік – у 2,4 рази.

В теорії інвестиційного управління прийнято виділяти такі групи джерел формування інвестицій, в т.ч. і капітальних:

- зовнішні (залучені та позикові) джерела інвестування (позики, кредити, іноземні інвестиції, державна підтримка тощо);
- внутрішні (власні) джерела інвестування (прибуток, амортизація, резервні накопичувальні фонди та ін.) [7].

Гриньова В.М. пропонує наступний перелік власних інвестиційних джерел підприємства, який на нашу думку, є вичерпним: прибуток, що залишається у розпорядженні підприємства після сплати податків та інших обов'язкових платежів; амортизаційні відрахування; раніше виконані довгострокові фінансові вкладення, строк сплати яких закінчується в поточному періоді; реінвестований прибуток шляхом продажу частини основних фондів; страхова сума відшкодування збитків, викликаних втратою майна; частка зайвих оборотних активів, що іммобілізується в інвестиції; гранти [1].

До складу власних коштів, необхідних для інвестування у матеріальні та нематеріальні активи суб'єкта господарювання можуть входити:

- земля,
- основні засоби, які належать підприємству,
- інші інвестиції та грошові кошти, які займають основну частку в загальному обсязі інвестицій.

Джерелом формування власних коштів на підприємстві є, в основному, прибуток і амортизаційні відрахування. Перевагами використання власних джерел фінансування капітальних інвестицій є: просторий доступ до ресурсів; висока віддача (прибутковість капіталу); зниження рівня неплатоспроможності або ризику банкрутства; можливість повного контролю над ресурсами.

Власні джерела капітальних інвестицій з точки зору управління мають і ряд недоліків, зокрема: обмежений обсяг таких ресурсів, неефективна система управління інвестиційним процесом та неврахування проектних ризиків можуть призвести до значних фінансових втрат.

Мистецтво управління капітальними інвестиціями полягає у тому, щоб раціонально поєднати зовнішні та внутрішні джерела формування інвестицій для повноцінного фінансування запланованих інвестиційних проектів. Тому, інформаційно-аналітична підтримка прийняття рішень щодо управління капітальними інвестиціями – є однією із важливих задач стратегічного менеджменту.

Висновки. Отже, формування обліково-аналітичної інформації для стратегічного управління власними джерелами капітальних інвестицій забезпечить: інформаційну підтримку у прийнятті управлінських рішень; обґрунтування пріоритетних напрямків капітального інвестування та оптимальних джерел фінансування; контроль і планування економічної ефективності діяльності підприємства та доцільності інвестиційної програми.

Список використаної літератури:

1. Паливода К.В. Капітальні інвестиції (на прикладі житлового будівництва в Україні): монографія / К. Паливода. — К.: "Знання", 2009. — 711 с.
2. Шевчук В.Я. Основи інвестиційної діяльності / В.Я. Шевчук, П.С. Рогожин. — К.: "Генеза", 1997. — 457 с.
3. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент [Текст] / И.А. Бланк. — К.: МП "ИТЕМ" ЛТД, Юнайтед Лондон Трейд Лимитед", 1995. — 448 с.
4. Федоренко В.Г., Гойко А.Ф. Инвествознаство: підручник / За ред. В.Г. Федоренка. — К.: МАУП, 2000. — 407 с.
5. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом: монографія / А.А. Пересада. — К.: Лібра, 2002. — 472 с.
6. Податковий кодекс України. Закон України № 2755!VI від 02.12.2010. (Редакція від 20.09.2015, підстава 702!19) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755!17>
7. Основні показники соціально!економічного розвитку України / Державна служба статистики України. — 2015 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>

References:

1. Palyvoda, K.V. (2009), Kapital'ni investytsii (naprykladi zhytlovoho budivnytstva v Ukraini) [Capital investment (for example, housing construction in Ukraine)], Znannia", Kyiv, Ukraine.
2. Shevchuk, V.Ya. and Rohozhyn, P.S. (1997), Osnovy investytsijnoi diial'nosti [Foundations for investment], Heneza, Kyiv, Ukraine.
3. Blank, Y.A. (1995), Ynvestytsyonnyj menedzhment [Investment management], Yunaيتد London Trejd Lymyted, Kyiv, Ukraine.
4. Fedorenko, V.H. and Hojko, A.F. (2000), Invest voznavstvo, [Investment], MAUP, Kyiv, Ukraine.
5. Peresada, A.A. (2002), Upravlinnia investytsijnym protsesom [Management investment process], Libra, Kyiv, Ukraine.
6. Cabinet of Ministers of Ukraine (2006), "On approval of the National Standard number 3 "Evaluation of integral property complexes", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1655!2006!%D0%BF> (Accessed 15 October 2015).
7. The State Statistics Service of Ukraine (2015), Basic indicators of social and economic development of Ukraine, available at: <http://ukrstat.gov.ua> (Accessed 15 October 2015).

ПАНТУС Любов Володимирівна - магістр Житомирського національного агроекологічного університету, спеціальність «Облік і оподаткування».

Наукові інтереси: обліково-методичні аспекти формування обліково-аналітичної інформації для стратегічного управління власними джерелами капітальних інвестицій